

BIJLAGE 1

Beleidsactualisatie BrUG

In deze bijlage staat beschreven wat er aan de hand van de tussentijdse evaluatie BrUG zal worden geactualiseerd.

Inleiding

In BrUG worden twee hoofddoelen beschreven:

1. Biodiversiteit Brabantbreed versterken;
2. Natuur en landschap een plek geven in de samenleving en ten goede laten komen aan alle Brabanders.

Deze doelen komen terug in vier beschreven ambities, ook wel de pijlers van BrUG genoemd:

1. Een samenhangend en robuust netwerk van natuurgebieden inclusief verbindingen;
2. Behoud en herstel van biodiversiteit Brabantbreed van stad tot land;
3. Een Brabants mozaïek van landschappen met regionale identiteiten gericht op een goed leef- en vestigingsklimaat;
4. Verankering van natuur en landschap in de samenleving, in samenhang met economische en sociale culturele ontwikkelingen in een ruimtelijke context.

Alle pijlers dragen bij aan de twee hoofddoelen, maar pijler 1 en 2 dragen voornamelijk bij aan het eerste hoofddoel en de pijler 3 en 4 dragen hoofdzakelijk bij aan het tweede hoofddoel.

In 2012 is de beleidsvisie BrUG vastgesteld (klik [hier](#) voor de visie), de looptijd is tot en met 2022. In deze visie is de nieuwe koers uitgezet voor versterking van de Brabantse natuur. Halverwege de planperiode (in 2017) zijn het doelbereik, de uitvoering, de effectiviteit, de efficiency en de rol van de provincie geëvalueerd. De hoofddoelen van het BrUG zijn niet ter discussie gesteld in de evaluatie omdat daar geen aanleiding toe was en het een tussentijdse evaluatie betrof. De evaluatie is aangekondigd in de Onderzoeks- en Adviesagenda van 2017. Middels een memo gedeputeerde zijn PS op 14 juli 2017 geïnformeerd over de uitkomsten van de tussentijdse evaluatie.

Actualisatie

Hieronder staat beschreven welke onderwerpen aan de hand van de tussentijdse evaluatie van BrUG worden geactualiseerd.

Realisatie Natuurnetwerk

Een belangrijke pijler van BrUG is het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het accent van de inzet van de middelen, de capaciteitsinzet en de activiteiten heeft in de eerste periode van BrUG gelegen op het behalen van de doelen van deze pijler. De pijler draagt sterk bij aan de biodiversiteit in Brabant. De ambitie met betrekking tot het NNB, zoals gesteld in het BrUG (en bevestigd in het Bestuursakkoord), blijft ongewijzigd. Het doel is om het gehele NNB in 2027 af te ronden.

In de evaluatie wordt geconcludeerd dat de realisatie van het NNB achterblijft. Er is een risico dat het NNB in omvang onvolledig blijft waardoor inrichtingsmaatregelen niet in volle omvang kunnen worden genomen en de EVZ zijn verbindende functie niet geheel gaat vervullen. Voor het achterblijven van het tempo zijn verschillende verklaringen terug te vinden in het evaluatierapport:

- De lage mobiliteit van de grondmarkt in Brabant en het beschikbaar hebben van gronden als ruilmiddel;
- Het GOB als nieuw instrument met de bijbehorende opstartfase, zowel intern als extern;

- Door alle betrokken partijen is veel capaciteit gestoken in het concretiseren van de opgave voor de PAS;
- Het feit dat vanwege gelijkberechtiging sinds 2013 initiatiefnemers 15% van de grondwaarde moeten bijdragen.

Overigens is ook in andere provincies te zien dat, ondanks de kleinere opgaven, het realiseren van het Natuurnetwerk daar nog onvoldoende op tempo is gekomen.

Om een versnelling in gang te zetten wordt er een addendum aan de grondnota toegevoegd. Daarnaast wordt er gewerkt aan het verbeteren van de efficiency rondom het verwerven en inrichten van gronden via het GOB zodat er goed op projecten vanuit de samenleving kan worden ingespeeld. Het NNB wordt gerealiseerd in samenwerking met (manifest)partners, maar ook bedrijven en particulieren kunnen bijdragen aan de realisatie. Naar aanleiding van de uitkomsten van de tussentijdse evaluatie is het gesprek aangegaan met de partners over in welke mate zij verantwoordelijkheid gaan nemen voor een tijdige realisatie. Deze gesprekken worden momenteel gevoerd en zullen bijdragen aan de integrale aanpassing van de grondnota in 2018.

EVZ

Middels een Statenmededeling zijn PS in maart 2017 geïnformeerd over de evaluatie van de EVZ's en ontsnippering. De resultaten van deze evaluatie zijn meegenomen in de evaluatie van BrUG. Rondom de EVZ's speelt de nieuwe verantwoordelijkheid die de provincie heeft gekregen sinds de ingang van de nieuwe Wet natuurbescherming. De provincie is nu ook verantwoordelijk voor de rode lijst soorten. Er is onderzoek gedaan naar hoe invulling gegeven kan worden aan deze wettelijke verplichting. Er zal ook worden gekeken of de opgave voor de EVZ te combineren is met andere opgaven, zoals klimaatadaptatie. Eind 2018 zal een voorstel aan PS worden voorgelegd met de geactualiseerde opgave voor de EVZ's.

Biodiversiteit & Leefgebieden

Het beleid in de vorm van de leefgebiedenbenadering vervult nationaal een voorbeeldfunctie met de aanpak gericht op het behoud van Rode lijstsoorten. In november 2016 zijn de Staten geïnformeerd over de evaluatie van het uitvoeringsprogramma biodiversiteit & leefgebieden. De Brabantse leefgebiedenbenadering als methode voor biodiversiteitsbehoud is effectief en efficiënt. Met de uitwerking van het beleidskader voor het herstel en behoud van biodiversiteit via de leefgebiedenbenadering (aanvullend op de Natura 2000-doelen) voldoet de provincie aan de wettelijke en internationale verplichtingen. Hoewel er landelijk sprake is van een stabilisatie van de biodiversiteit, wordt in Brabant voor veel gemonitorde soorten en typen nog een afname waargenomen. Natuurherstelmaatregelen en systeemmaatregelen die worden genomen in het kader van het leefgebiedenbeleid (en Natura 2000/PAS) hebben lokaal positief effect. Daarom is het van groot belang in te zetten op een intensivering van deze maatregelen. Deze intensivering past bij de uitkomsten van de evaluatie van het uitvoeringsprogramma biodiversiteit & leefgebieden en de tussentijdse evaluatie BrUG. Met de inzet van €35 mln worden t/m 2021 de helft van de 2.200 maatregelen uitgevoerd, mits de beoogde cofinanciering van Europese subsidies als LIFE en POP wordt binnengehaald.

Natuur en samenleving

Het deelprogramma Natuur & Samenleving bestaat uit twee delen: Natuur & Maatschappij en Natuur & economie.

In de tussentijdse evaluatie wordt gesteld dat de projecten onder Natuur & Samenleving ertoe hebben bijgedragen dat meer partijen betrokken zijn geraakt bij natuur en dat kennis bij maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers is toegenomen. Omdat het om een nieuwe aanpak gaat, is de provincie binnen deze pijler de afgelopen jaren vooral doelzoekend is geweest.

Er is een kanteling gemaakt naar een open en meer naar de maatschappij gericht beleidsveld. In de komende vijf jaar blijven we vanuit Natuur & Maatschappij inzetten op het versterken van het draagvlak voor natuur door projecten te realiseren die zich richten op de meerwaarde van natuur voor mensen. Daarnaast zullen we meer investeren om de actieve betrokkenheid, in de vorm van tijd, kennis en geld, vanuit de samenleving bij beheer en aanleg van natuur te vergroten. Denk aan vrijwilligers, burgerinitiatieven (met extra aandacht voor grootschalige initiatieven) en sociale ondernemingen. Ook stimuleren we projecten die positieve effecten van natuur op welzijn en gezondheid beter benutten.

In het deelprogramma Natuur & Economie zal de komende vijf jaar vooral worden ingezet op het stimuleren van natuurinclusieve landbouw en het vergroenen van bedrijvenlocaties. Daarnaast verkennen we nieuwe verdienmogelijkheden voor natuur, zoals de inzet van CO2 certificaten voor nieuwe natuur.

We zien een groeiend aantal agrarisch ondernemers geïnteresseerd om natuur te integreren in hun bedrijfsvoering (zoals natuurlijke plaagbestrijding, bodemverbetering en natuurbegrazing). Begrazing voegt, naast versterking van de biodiversiteit in van het NNB, ook economische waarde toe aan natuur.

Vergroening van bedrijventerreinen komt langzaam van de grond vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie (water, hitte) en economie (imago, werkgelegenheid). De nadruk zal in de komende vijf jaar liggen op het stimuleren en faciliteren van bedrijven die zich willen onderscheiden op dit punt. Er zal minder aandacht zijn voor algemene brede benadering van bedrijven.

Uit de tussentijdse evaluatie komt naar voren dat bedrijven niet investeren in natuur buiten de eigen locatie. De doelen voor natuur & economie op dit punt zijn niet gehaald. Bedrijven zien onvoldoende economisch rendement. Ook in de komende vijf jaar is het niet realistisch te verwachten dat deze doelen worden gehaald. Investering in het NNB door het bedrijven speelt wel een rol in relatie tot natuurcompensatie.

Onder het programma Natuur & Samenleving vallen ook de structurele subsidierelaties. De provincie heeft met vier organisaties een langjarige samenwerkingsrelatie:

1. Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (IVN).
2. Brabantse Milieu Federatie (BMF).
3. Coördinatiepunt Landschapsbeheer Brabant (CLB).
4. Brabants Landschap (BL).

Binnen deze samenwerking ontvangen deze organisaties van de provincie een subsidiebedrag voor het uitvoeren van taken. De uitvoering vindt plaats in samenwerking met derden zoals burgers, bedrijven en andere maatschappelijke organisaties, al dan niet in een projectmatige of gebiedsgerichte aanpak. Ook Brabants Particulier Grondbezit (BPG) ontvangt van de provincie sinds 2008 een subsidie vanwege hun netwerk en expertise op het gebied van landgoederen en particuliere natuurbeheerders. Daarom zal BPG als vijfde partij worden toegevoegd aan de partijen waarmee de provincie een structurele subsidierelatie heeft. De provincie zal er op toezien dat deze partijen een sterke koppeling leggen met de provinciale doelen, het maken van verbindingen in de Brabantse samenleving en het zoeken naar innovatieve oplossingen.

Landschap

In de tussentijdse evaluatie wordt geconstateerd dat er weinig afrekenbare doelen zijn geformuleerd voor de pijler landschap. De wijze waarop landschap beleefd wordt is echter bepalend voor de wijze waarop natuur beleefd wordt. De zichtbaarheid van natuur is een voorwaarde voor

draagvlakvorming. Landschap is tot nu toe vooral de resultante van de werking van de andere pijlers van BrUG. Het realiseren van het NNB en de ecologische verbindingzones dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van het landschap.

De pijler landschap kan echter niet geïsoleerd voor natuur worden bekeken. Landschap omvat meer dan natuur. Het is een samenhangend geheel van verschillende functies, zoals natuur, agrarisch en stedelijk gebied. Het beter definiëren van het totale karakteristieke Brabantse landschap kan bijdrage aan de versterking van dit landschap. Daarom zal landschap goed verankerd moeten worden in de omgevingsvisie.

Ook zal worden gekeken naar de toepasbaarheid van de subsidieregeling STIKA voor mogelijke extra investeringen in landschap.

Agrarisch natuurbeheer

Het huidige agrarisch natuurbeheer dat werkt met collectieven is kort geleden opgestart. Daarom zijn er nog geen conclusies te trekken over het resultaat. Het nieuwe Regeerakkoord geeft ruimte voor extra agrarisch natuurbeheer rondom Natura 2000-gebieden. Dit geeft als provincie de mogelijkheid hierop in te spelen.

Natura 2000/PAS

Dit is een prioritaire opgave voor de provincie die zowel bijdraagt aan de realisatie van het NNB als het behalen van de biodiversiteitsdoelen. In samenwerking met partners wordt hard gewerkt aan de uitvoering van de maatregelen.

De PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden. In 2016 zijn besluiten genomen die ervoor moeten zorgen dat de herstelmaatregelen tijdig zijn uitgevoerd. Daarbij kennen de PAS en de Natura 2000-beheerplannen hun eigen evaluatiecyclus. Daarom is Natura 2000/PAS niet meegenomen in de tussentijdse evaluatie van BrUG. Hetzelfde geldt voor het onderdeel van de PAS waarbij het gaat om de uitgifte van ontwikkelruimte.

Rol van de provincie

De nieuwe koers die is ingezet met de vaststelling van BrUG in 2012 heeft, voor wat betreft de rol van de provincie (op uitnodigende wijze natuurdoelen behalen), het natuurbeleid opengebrouwen: van een intern gericht beleid naar een beleid gericht op netwerken die openstaan voor iedereen.